

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת ויגש

הצדיקים מטמינים בכל מעשיהם הגשמיים
כוונות ויחודים

יש לנו אב זקן וילד זקונים קטן. (מד כ)

יש בכח הצדיקים להטמין בדבריהם
כמה פירושים וכוונות מכמה צדדים,
ולשומע נדמה שמדברים רק מה שהוא מבין
ושומע, והצדיק מצידו מחשב מחשבות
רבות ומצניעם בחכמה בסתר דיבוריו. ובוזה
היה יהודה מדבר דיבורים הנשמעים
כפשוטים, ומטמין בתוכם השתטחות
תפילות ותחינות רבות לפני כסא הכבוד.
שהיו דברי יהודה מראים פנים מכל צד,
ומלבד ההבנה הפשוטה שנשמעה, היה
צופן ומטמין בהם פנים נוספים, מכמה
וכמה צדדים, שהיו דבריו נראים לכל צד.

וכזה היה דרכם של האבות הקדושים
נ"ע, שבכל מעשיהם ופעלם, היו מוצנעים
במעשים הגשמיים הפשוטים היו עושים
כוונות וייחודים נשגבים לפי עניינם,
כדוגמת פיצולי המקלות של יעקב אבינו
בטיפול הבהמות, שהיה מצפין בהם כוונת
כריכות התפילין הנעשים מעורם כידוע [ע"]

שני אופנים להמתיק גזר דין הנאשם

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא
עבדך דבר כאזני אדוני.

ומדוייק מלשון הכתוב "ידבר נא עבדך
דבר" שרצה רק לומר דבר קטן ולא אמר
"דברים", והנה אחר כך מצינו שאמר דברים
הרבה.

וביאור הענין כי הולכים לבקשה אצל
המלך ולסגור על הנידון לחובה, יש ב'
אופנים - או ע"י ערעור על עצם המשפט
ובזה צריך אריכות דברים יתירה ע"י
הוכחות וראיות המוכיחות שאין הדין דין
אמת או שהמעשה היה באופן אחר וכיוצא.
ועל זה צריך להאריך הרבה בדברים, אך יש
עוד אופן דאפשר לבקש מן המלך חנינה
שאף אם חייב מכל מקום המלך ברב רחמיו
יחוס עליו בהבטחתו שלא ישוב לזה
המעשה לעולם. ובוזה אין צריך להאריך כל
כך כי אם לומר בקשתו שרוצה חנינה.

והנראה דכמו כן היה אצל יהודה שניגש
לב' עניינים אלו, דהגם שאחר כך בכל
הפרשה ערער על עצם המשפט, מכל מקום
מתחילה בא בבקשת חנינה.

קידוש ושבע ברכות ש"ק ויגש תשמ"ט

"כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם", שהישיבה במצרים עצמה היתה נחשבת לגלות, כמו שהיו במשך השנים, מלידת יצחק ועד תחילת השעבוד. ללא יסורים ועבודת פרך ושחיטת ילדי ישראל כו'. כמו אותם הי"ז שנים שהיו עם יעקב במצרים, שהיו בתכלית הטוב והרווחה, [ואעפ"כ נחשבו בחשבון רד"ו השנים שהיו בני ישראל בגלות מצרים] והיתה הגלות בהרווחה גדולה.

ולכן באמת ע"י שציערם פחתו שנות השעבוד ממאתיים ועשר שנים, לפ"ו שנים שעבדו בפועל בחומר ולבנים. ומהאי טעמא היה מייסר אותם, ולא גילה להם כי הוא יוסף אחיהם, להוריד להם מקושי השעבוד, ולהקל את גלות בני ישראל במצרים, ואילו היה מתאפק עוד היה נחשב להם לכפר לגמרי על השעבוד וגם כל כלל ישראל היו יוצאים ידי חובתם בשלימות, ולכן דיבר איתם קשות ואיים עליהם, ביסורים והסתר פנים שיצטערו מאד. וכיון שלא היה יכול להתאפק עוד, בסופו של דבר נתקיים השעבוד "ויקם מלך חדש אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף" [שמות א ח], ודו"ק.

נמצינו למדים מכל עניין יוסף ואחיו, שע"י התגברות ועבודה במס"נ בגלות, פועלים גדולות ונצורות, והכל לטובתם ולכבודם של ישראל. כמו שנראה להדיא שעל ידי צער אפשר לפעול מה שאי אפשר על ידי עבודה אחרת.

ברכה של גלויות

וזהר ח"א קסב.]. וכן היה דרך עבודת הצדיקים הגדולים להצפין רזין טמירין עילאין בתוך דברים גשמיים פשוטים.

ואף בכאן היה יהודה מדבר בכמה אופנים וצדדים, הטמין בהם תפלות בהתלהבות אין שיעור בהתנפלו והשתטחותו לפני יושב על כסא רחמים. וכגון במה שאמר: 'יש לנו אב זקן', רומז לאבי שבשמים הנקרא [מכילתא בשלח ד] 'זקן מלא רחמים'. - 'וילד זקונים קטן', רומז לנשמות ישראל העתידים לצאת. וכן על זה הדרך בכל דיבוריו היה מסתיר ומצניע תפילות רבות ונשגבות עד אין חקר.

כה תשובת ישראל פרק א

יוסף ציער את אחיו, כדי לחסוך מהם קושי השעבוד

ולא יכול יוסף להתאפק, לכל הנצבים עליו. (מה א)

ועל דרך זו גם מצינו עוד בסה"ק שפת אמת ומשך חכמה, עה"פ [בראשית מ"ה א] "וְלֹא יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק, לְכָל הַנִּצְבִּים עָלָיו", שיוסף רצה להתאפק עוד, כדי להמשיך עוד לייסרם וגם היה רצונו להביא את יעקב למצרים, וצריך להבין זאת, מדוע התאמץ להתאפק כל כך, ליסר את אחיו ואת אביו באופנים כאלו.

אלא הביאור הוא שהרי קושי העיוני והשעבוד, נגזר רק מחמת מכירת יוסף, כמו שכתבו התוס' בשבת [י ב] ויוסף הצדיק ידע, שאין גאולה ללא יסורים. ורצה יוסף הצדיק להמתיק את הגלות, והיה חפץ שכל גלות מצרים, תהיה רק בבחינת [בראשית ט"ו י"ג]

הבנה ברורה הרי היא כראיה

והנה עיניכם רואות וגו' כי פי המדבר אליכם. (מה יב)

צריך להבין, במאמר הכתוב "והנה עיניכם רואות וגו' כי פי המדבר אליכם", הנה כיון שסיים בענין דיבור שמדבר בפיו, אם כן היה לו לומר "והנה אזניכם שומעות", כי לא שייך ראייה כדיבור.

ונראה לומר בכל זה, דהנה במתן תורה כתיב: "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים". [שמות כ' יד] ובמדרש, רואים את הנשמע ושומעים את הנראה". היינו, שהדברים ששמעו היה ברור אצלם כל כך כמו שרואים הדבר נגד עיניהם, ולא רק ששומעים באזניהם, וכמו שאיתא בגמרא [כתובות ק"ח:] רואה אני את דברי אדמון", כי על הבנה ברורה וחזקה שייך לשון ראייה.

ובספר הקדוש תולדות אדם כתב, דבחינה זו של שומעים את הנראה שייך גם כן בכל הדורות.

בית מילה פרשת ויגש – תשמ"ז

פעמים בחיצוניות נראה כרע אך הפנימיות הוא אך טוב

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף. (מה ג)

והנה בספרים הקשו, האיך שייך שהיו השבטים אצל יוסף זמן ארוך כל כך ודברו ונתעסקו עמו, והאיך זה לא השיגו את קדושתו ולא הרגישו שאין זה מצרי

הבכיה בשעת שמחה ובזמני התעוררות ממתקת דמעות עשיו

ויתן את קולו בככי. (מה ב)

יש להבין מה היה מקום לבכיה זו, הרי אדרבה היה זה זמן שמחה גדול שנפגש עם אחיו, ומעתה יוכל להתראות גם כן עם יעקב אביו, ומה מקום יש כאן לצער ולבכיה. וכן בהמשך הפסוקים שם [מה טו] 'וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו'. וצריך ביאור, מה היה ענין הבכיה שבכה על כל אחד ואחד, ומדוע דוקא אחר כך דברו עמו.

וכאשר נפגש עם בנימין אחיו, כתיב [שם פס' יד] 'ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך, ובנימין בכה על צואריו'. וברש"י: 'ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך' – על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב, ובנימין בכה על צואריו – על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב, ע"כ.

ולדברינו יובן, שבכו אלו הצדיקים כדי להוריד לדורות עולם את השפעות הרגעים של הייחוד הגדול שנעשה בעת שנפגשו, ובכיותו של יוסף כשנפגש עם יעקב וכן בכיותו על צוואר בנימין הללו היו מפאת שהיה זה זמן התעוררות גדול מאוד, בכה יוסף כדי למתק בכח דמעותיו אלו את כח דמעותיו של עשיו שפעל רעות לדורות עולם לעם ישראל, והם בכח בכיותם מיעטו את כח דמעותיו של עשיו, והשפיעו לכל הדורות הבאים אחריהם השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ואין ברצוני להאריך בזה.

שמחת נישואין עמ' רלז

ובזה נראה לומר דיוסף הצדיק בהיות האחים הקדושים אצלו הסתיר עצמו מאוד וכיסה קדושתו בכמה מיני כיסויים עד שמבחוץ היה נראה כמצרי גמור ולא נראה לעיני כל קדושתו. וכיון שהאחים הקדושים גם כן לא התכוונו לזה כנ"ל, על כן ראו רק מה שהיה נראה לעיני בשר שזהו מצרי כאחד העם. אך אחר כך כשיוסף גילה עצמו לאחיו אזי גילה פנימיותו והראה להם קדושתו וזרח עליהם אורו וראו בבירור כי זהו יוסף.
 ברית מילה פרשת ויגש – תשמ"ז

מדבר עמם אלא אחיהם יוסף, וכבר נאמרו בזה הרבה תירוצים, ויש שתוצו, שהוא לצד שהאחים הקדושים לא הכינו עצמם לקבל זאת בבית יוסף, ולא חשבו על זאת כלל, ולא שתו ליבם לכך על כן לא הרגישו.

אך נראה לומר התירוץ דהנה מצינו כמה דברים שנסתרו פנימיותם ונראים מבחוץ כמו דבר רע, או טמא ח"ו, אך בפנימיות הוא טוב גמור אלא שמתכסה הטוב. ורק לפעמים אפשר לגלות הטוב.

תורת רבונה"ק

וְלֹא יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק. (מה א)

סיפר הרה"ח ר' אליעזר קויפמאן ז"ל, שפ"א כאשר היה נוכח אצל כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בתפלת מנחה ביום חול, עבר לפני התיבה בחור צעיר, ובאמצע חזרת הש"ץ עלתה בת שחוק על פניו ופרץ בצחוק, אחר התפלה פנה אליו רבינו זי"ע והעירו על כך, התנצל הבחור בפניו כי מה יעשה שלא עלה בידו להתאפק מלצחוק באמצע התפלה, נענה אליו רבינו זי"ע: "דע לך, שליחודי יש כח המעצור, ובכח זה יכולים להתאפק, ולכן כאשר עומד אתה באמצע תפלת שמו"ע בכוחך להתאפק גם כאשר עולה בדעתך דבר המביא לידי שחוק" (אור עולם עמוד רסו).

וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו. (מו כח)

הקשה מרן החלקת יהושע זי"ע מדוע לא שלח את יששכר שהוא הרי כח התורה כמ"ש [זה"א יב לב] 'ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל', או את לוי שאותו מינה יעקב בפרשת ויחי שיהיה ראש והושיבו ביישיבה ללמד דרך השם. ומדוע אם כן שלח דוקא את יהודה. ותירץ, כי ביהודה מצינו יסוד המדות טובות, במעשה תמר שהודה ואמר 'צדקה ממני', אף שביזה עצמו מאוד. ולהכין בית תלמוד אי אפשר כי אם על ידי מדות טובות שהוא ההכנה והתנאי לתורתנו הקדושה, ובלי המדות אי אפשר לקנות התורה על כן שלח את יהודה. (מבש"ט בין אדם לחבירו עמ' נח)

נתרם על ידי הרה"ח חיים פרידמן שליט"א

לרגל שמחת אירוסים בנו הבה"ח דוב הי"ז – במזל טוב ובשעטו"מ

זכות רבותינו הקדושים ודברי תורתיהם יעמוד לו לברכה והצלחה
 ונחת מכל יוצאי חלציו בכריאות גופא ונהוריה מעליה
 בורא עולם בקנין השלם זה הבנין